

LA REIXA GÒTICA DE LA SEU DE VIC, OBRA DE JOAN DESPUIG

LLUÏSA AMENÓS¹

El 7 de febrer de l'any 1427, el ferrer de Cervera, Joan Despuig (o des Puig), signava amb el Capítol de la Seu de Vic el contracte per a la construcció de la reixa gòtica que havia de tancar l'altar major de la Catedral. Per fortuna, tant l'obra com el document han pervingut fins als nostres dies. Entre els anys 1914 i 1918, mossèn Josep Gudiol publicà els capítols més significatius del contracte, però no donà mai a conèixer el text complet. El present article intenta omplir aquesta llacuna documental.

On 7th February 1427, the Cervera blacksmith, Joan Despuig (or des Puig), signed a contract with the Chapter of the Cathedral of Vic for the construction of the Gothic rood screen that was to close off the High Altar in the temple. Fortunately, both the work itself and the documentation have survived down to our days. Between 1914 and 1918, Mn. Josep Gudiol published the most important clauses in the contract, but not the complete text. This article sets out to fill this documentary gap.

Paraules clau: reixa gòtica, contracte.

Keywords: Gothic rood screen, contract.

El 7 de febrer de l'any 1427, el ferrer de Cervera, Joan Despuig (o des Puig), signava amb el Capítol de la Seu de Vic el contracte per a la construcció de la reixa gòtica que havia de tancar l'altar major de la Catedral.² Els pactes establien que havia d'estar llesta el dia de Sant Pere de 1429, al preu de sis lliures el quintar, bé que el darrer pagament no s'efectuà fins l'11 d'octubre de 1430, després que Joan Despuig l'hagués instal·lada al seu lloc,³ on romangué fins que es desmuntà, l'any 1940. El 1971 s'instal·là, transformada, al mur exterior que tanca el recinte dels claustres.⁴ Recentment, però, ha estat restaurada i reinstal·lada als peus de la nau.

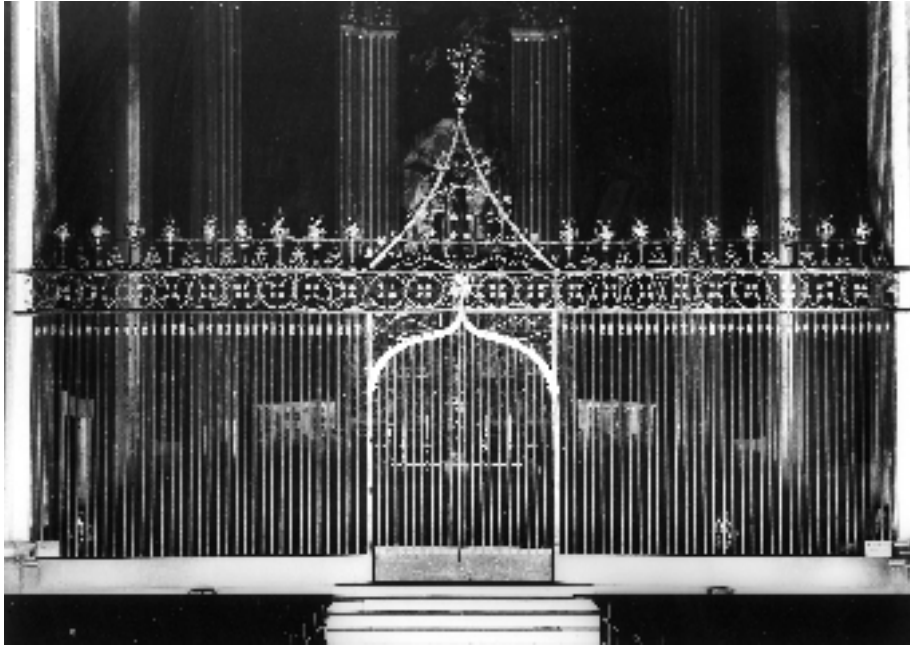
---

1. Aquest article ha estat possible gràcies a la col·laboració del Sr. Miquel Àngel Alàrcia.

2. Arxiu de la Cúria Fumada de Vic, 736. Manual del notari Pere Artigas 1425-1428, f. 46r i 46v. Sobre aquesta reixa, vegeu els treballs de GUDIOL I CUNILL Josep. «Les reixes catalanes i els seus autors». *Pàgina artística de La Veu de Catalunya*. 28 de maig de 1914, p. 4; «Ferrers catalans anteriors al segle XVI». *De l'Art de la Forja*. Núm. 5, setembre de 1918, p. 75 [article publicat també a la *Pàgina Artística de La Veu de Catalunya*. Núm. 461, 25 de novembre de 1918, p. 12], i *Nocions d'arheologia sagrada*. Vic: Imprenta Balmesiana, 1933, vol. II, p. 566.

3. Arxiu de la Cúria Fumada de Vic, 738. Manual del notari Pere Artigas 1429-1430, f. 194r.

4. JUNYENT, Eduard. *La ciutat de Vic i la seva història*. Barcelona: Curial, 1976, p. 158 i 412, fig. p. 126 (Documents de Cultura).

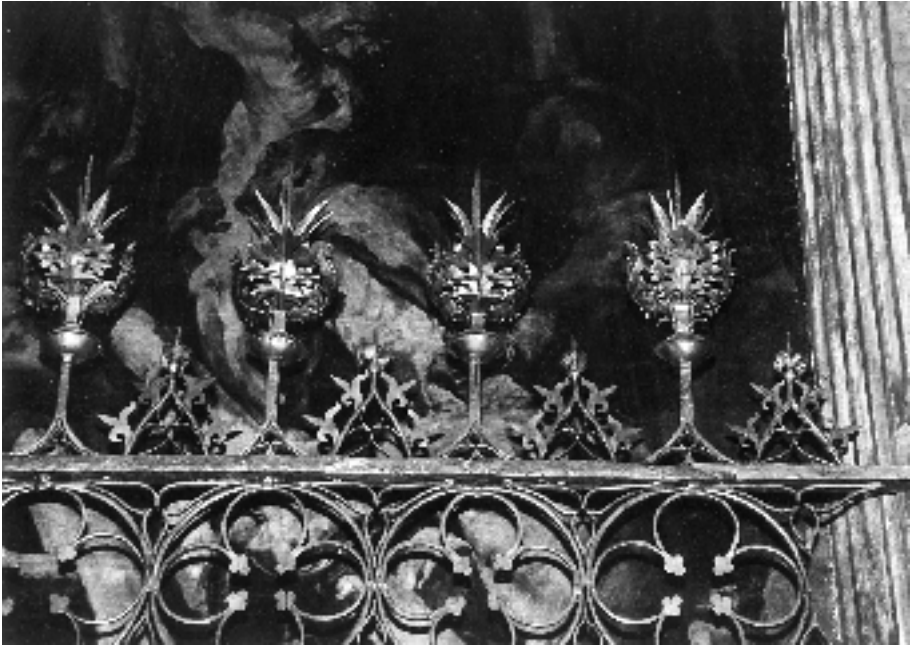

Imatge de la reixa que tancava l'altar major col·locada encara *in situ*.

Fotografia, Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas.

La reixa que tancava l'altar major presenta les característiques tècniques i formals pròpies de la reixeria gòtica catalana. S'organitza a partir d'una porta central, emfasitzada per un arc rebaixat i un frontó triangular, decorats tots dos amb motius geomètrics gotitzants i elements vegetals, d'entre els quals sobresurt el ram de tres branques que corona el conjunt, fet de planxa embotida i retallada. A la part superior, s'hi disposa un fris horitzontal que desenvolupa una seqüència decorativa formada per la repetició d'un únic motiu, constituït per un quadrilòbul inscrit dins un cercle. Els vèrtexs del quadrilòbul són laminats en cercle i dibuixen quatre circumferències en disposició axial. El coronament superior de la reixa alterna dos tipus de florons, disposats a altures diferents: els més baixos s'alcen sobre d'una forma triangular de planxa retallada, coronada per petites flors de lliri. Els més alts són florons exempts elevats per una tija vertical coronada per un nus en forma de casquet esfèric –que ha sofert mutilacions– a sobre del qual neix un floró de doble registre floral. Al Museu Episcopal de Vic es conserven vint-i-cinc petits florons de lliri procedents, probablement, del coronament d'aquesta reixa (núms. inv. 16345, 1562, 1283, 1838 i 1839).⁵

5. AMENÓS, Lluïsa. «El ferro forjat». A: *L'Art Gòtic a Catalunya*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. [En premsa]

Detall de la reixa.
Fotografia, F. Jiménez.

Entre els anys 1914 i 1918, mossèn Josep Gudiol publicà els paràgrafs més significatius del contracte signat per executar aquesta obra, però no en donà mai a conèixer el text complet. Per aquest motiu, tenint en compte l'interès que pot tenir per als estudiosos locals, en particular, i per al conjunt d'historiadors de l'art, en general, us en transcrivim tot seguit el contingut:

Vic, 7 de febrer de 1427. Capítols concordats entre el ferrer de Cervera, Joan Despuig, i el Capítol de la Seu de Vic per a la construcció de la reixa que havia de tancar l'altar major.

«In nomine domini nostri Ihesu Christi, Amén. Capítols concordats entre lo honorable capítol de Vich, de una part, e l'onrat en Johan de Puyg, mestre de ferre de la vila de Cervera, en e sobre la obra de las rexes de ferre devall scritas, de altra part.

Primerament, és concordat que lo dit Johan dez Puyg farà unas rexes de ferra bo, e rebedor devant l'altar, e spay qui és de arch arch prop del altar major⁶ de Sent Pere dins la Seu de Vich.

6. Interlineat.

Item, és concordat que quescun arbre de las ditas rexes sien de altària de XX palms de cana de drap de llana, del peu entre en la travessa alta e sobirana.

Item, és concordat que quescun dels dits arbres sien del gruix açí ja compassat, e no de menys, e sien ben obrats, ben lisos e rodons, e lons e rebedors.

Item, és concordat que per lo mig altures de las ditas rexes se fassa una barra travessera, bona e forte, ab cornetas entre barra e barra, agudas segons la mostra.⁷

Item, és concordat que desús⁸ la trevessa pus alta, sobre lo cap dels arbres sien fets los arxets, segons la mostra deboxada en lo pergamí per lo dit mestre donat.

Item, és concordat que dessús los dits arxets se fassa una claravoya ab quatre de mig compàs, ab sas rosetas, segons la mostra ja dita.

Item, és concordat que dessús la dita claravoya sien fets los, poms,⁹ e fullatges quade pom ab V flos, e ab ses collets, segons la mostra.

Item, és concordat que entre los dits poms, en lo¹⁰ mig, sien fetas las cornetas, segons que són deboxadas en la dita mostra.

Item, és concordat que lo portal de las ditas rexes sie rodon, e compassat per sas mesuras,¹¹ e axí com és deboxat en la mostre, exceptat que no hi sien los arxets deboxats,¹² deius lo volt.

Item, és concordat que la trevessa del dit portal sia feta segons la mostra deboxada.

Item, és concordat que lo dit portal sia acabat de pany, e de forrollat, e de clau, bo, e bell e fort. Tot ben obrat.

[Açò és lo gruix de quiscun bordó de las ditas rexes.¹³]

Item, és concordat que lo pignacle dessús lo portal sia acabat e obrat tot segons en la mostra és deboxat.

Item, és concordat que lo dit mestre hage a acabar de ferre, de plom, e altres coses necessàries,¹⁴ e posar las ditas rexes ab totes¹⁵ ses messions e càrrechs, exceptant que hom li hage a trencar las pedres e parets, là on seran ficadas las ditas rexes e barras de aquellas.

---

7. Ratllat.

8. Consta ratllat el mot «sobre».

9. Consta ratllat el mot «pons».

10. Interlineat.

11. Interlineat.

12. Interlineat.

13. Text encerclat pel dibuix que defineix la mida del diàmetre de les barres.

14. Interlineat.

15. Interlineat.

Item, és concordat que la dita obra sia acabada, e perfectament feta e possada,¹⁶ de la festa de Sent Pere primer vinent, a dos anys primers¹⁷ levers següents.

Item, és concordat que lo dit mestre sia tengut de prestar ydònea caució de complir totas e sengles coses dessús scrites e concordades.

Item, és concordat que lo dit honorable Capítol sia tengut, e hage a donar al dit mestre per quescun quintar obrat e posat de las rexes dessús ditas,¹⁸ sex libras valents CXX sous barchinonenses.

Die veneris septima februarii, anno a nativitate domini MCCCCXXVII (...).»

---

16. Interlineat.

17. Consta ratllat el terme «vinents».

18. Interlineat.